

PROJEKT BØRNEPANEL

**Børn har ret til at have en mening,
og de har ret til at blive hørt!**

Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Iisimasaaqarfik

Videnscenter om børn og unge | Documentation Centre on Children and Youth

Boks 1290 | 3900 Nuuk | Telefon: +299 34 69 40 | E-mail: mipi@gh.gl | www.mipi.gl

Projekt Børnepanel

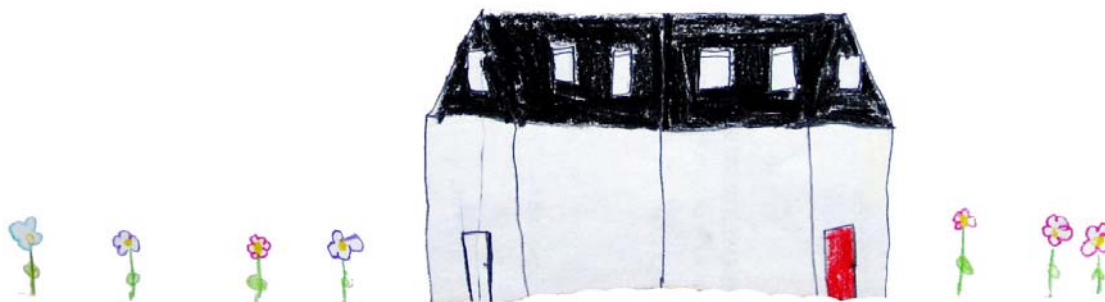
Indledning

MIPI har længe ønsket at oprette et børne- og ungepanel, der skal gøre det lettere at inddrage børn og unges perspektiv i beslutningsprocesser på områder, der vedrører dem. Baggrunden for ønsket er at give børn og unge en fast etableret mulighed for at få indflydelse på deres egne forhold. Det er altså først og fremmest for børn og unges egen skyld, at der skal oprettes et børnepanel. Dette kan på sigt desuden medvirke til at engagere de unge mere i samfundet, ligesom det kan styrke deres forståelse af samfundets opbygning. Derudover er Grønland ifølge FNs Børnekonvention forpligtet til at høre børn og unges perspektiv på sager, der vedrører dem. Et børne- og ungepanel vil ydermere sikre beslutningstagerne en vis tilgængelighed til de unges synspunkter, når først panelet er etableret.

I forbindelse med overvejelserne omkring opstart af en børnerettighedsinstitution, blev tankerne omkring etablering af et børnepanel yderligere aktuelle. Det vil være oplagt for en institution, der har til formål at varetage børn og unges interesser og rettigheder, at have et børnepanel tilknyttet, for så vidt muligt at involvere børn og unge i sit arbejde.

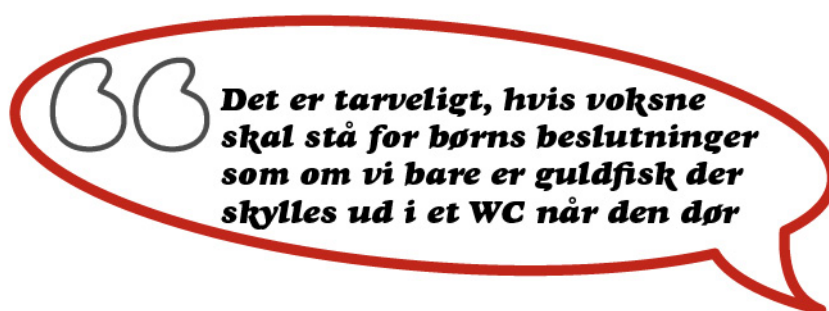
På opfordring af samt med støtte fra det daværende Departement for Sociale Anliggender skulle børnepanelets første tema være den kommende børnerettighedsinstitution kaldet Børnetalsmanden. MIPIs bestyrelse besluttede på et møde d. 2. september 2010, at MIPI ville engagere sig i dette projekt. Midler til projektet var endeligt på plads i december 2010. Umiddelbart herefter blev projektet sat i gang. Da lovforslaget om Børnetalsmanden mv. skulle have været på dagsordenen på forårssamlingen 2011, var det ikke realistisk, endsize muligt, at oprette et decideret børnepanel, da processen med udvælgelsen af børn og realiserbare løsningsmodeller måtte forventes at tage betydeligt længere tid, end der her var til rådighed. Hvis medlemmerne af Inatsartut skal have gavn af besvarelserne, skal de naturligvis have dem inden lovforslaget skal debatteres.

Projektplanen måtte derfor tilpasses en betydelig strammere tidsplan, og metoden måtte revurderes for at nå at indsamle data før Forårssamlingen 2011. MIPI og IN var enige om vigtigheden af at indsamle børn og unges perspektiv på netop denne institution, da institutionens fokusområde er børn og unge

Projektet er derfor afvejet fra den oprindelige projektplan, idet ambitionen var at oprette et decideret og fast forankret børnepanel, bestående af børn og unge, der kunne tage stilling til relevante emner, der har indflydelse på børns liv i Grønland. Indfrielsen af denne ambition fordrer en længere proces med udvælgelse af paneldeltagere, og sandsynligvis en internetløsning, konstrueret til formålet. En sådan model findes ikke på forhånd i Grønland, og ville derfor skulle opbygges fra bunden. På trods af at bestyrelsen valgte at tilpasse projektplanen et behov, der skulle dækkes på kort sigt, har MIPI ikke opgivet de oprindelige planer om et fast forankret børne- og ungepanel i Grønland

Projektet er i stedet blevet til en større spørgeskemaundersøgelse, som alle børn og unge mellem 10-25 år har haft mulighed for at deltage i, samt en interviewundersøgelse, baseret på førnævnte spørgeskemaer, med deltagelse af børn og unge fra udvalgte byer og bygder fra alle 4 kommuner.

Metode

Der er udarbejdet spørgeskemaer i 4 niveauer for at imødekomme aldersgruppernes forskellige behov for kommunikation. Dette samtidig i forståelse for aldersgruppernes forskellige niveauer af refleksion. Spørgeskema A er således rettet mod yngstetrinet, og er derfor mest simpelt i sit sprogbrug. Spørgeskema B henvender sig til mellemstetrinet og så fremdeles. Sidste niveau af de fire inddelinger kan dog ikke karakteriseres som et spørgeskema, men lægger op til mere en selvstændig besvarelse, idet der er tale om en løsere opgaveformulering, der giver deltagerne mulighed og rum for en dybere refleksion.

For at frigøre spørgeskemaerne fra klassetrin eller bestemte aldersgrupper, har projektlederen valgt at kalde niveauinddelingerne A, B, C og D, idet der generelt kan være store forskelle i de enkelte klassetrins faglige kunnen. Derved undgås det, at nogle deltagere eventuelt vil føle sig mindre værd ved bedre at forstå niveauet umiddelbart tiltænkt et lavere klassetrin.

Dette valg har naturligvis også bevirket, at der i forbindelse med niveauinddelingerne ikke findes en fastlagt eller systematisk aldersfordeling i analysedataet. Dog er det hovedsageligt skemaerne B og C der har den største sammenblanding af aldersgrupper dvs. aldersgruppen 12-18 år. Optimalt havde denne gruppe været delt i to. Tendensen er dog fortsat efter hensigten at de yngste 10-12 har besvaret skema A, mens det udelukkende er en lille gruppe unge (18-25) der har besvaret opgaveformulering D.

Foruden en forudgående personlig telefonisk henvendelse fra projektlederen, har samtlige skoler modtaget informationsmateriale omkring projektet og dets formål, samt en uddybet beskrivelse af

de opgaver skolen påtog sig ved deltagelse. Det drejer sig eksempelvis om uddeling og indsamling af projekt materialet, samt indsending af besvarelserne til MIPI. Der er desuden lagt op til, at trinlederne afgør, hvilket spørgeskema/opgaveformulering, der svarer til de enkelte elever eller trins niveau, da de naturligvis har bedre kendskab til deres elevers ordforråd. Formålet med at indlede kontakten med en personlig henvendelse, var at sikre projektet et vist engagement fra skoleledelsen og dermed fra trinledere og lærere. Alle deltagere lød meget interesserede, og gav udtryk for gerne at ville deltage og dermed give deres elever mulighed for at tage del i projektet. Under samtalerne blev der desuden lagt vægt på, at dette projekt gav børn og unge i Grønland en enestående mulighed for at få indflydelse på den kommende børne- og ungeinstitution, hvilket skulle motivere yderligere til at engagere sig i projektet.

Der er desuden udarbejdet en informationsskrivelse henvendt til forældrene til de mindreårige børn, samt en forældregodkendelse til underskrivelse. Sidstnævnte er ren formalitet, da MIPI har valgt at anonymisere besvarelserne således, at ingen deltagere fremtræder ved navn eller andre oplysninger, der kan identificere den enkelte deltagers besvarelse i denne rapport. Men ved alligevel at uddele forældregodkendelsen, har MIPI haft til hensigt at sikre, at både deltagerne selv samt deres forældre forstår formålet med undersøgelsen.

MIPI har i informationsmaterialet ligeledes gjort opmærksom på, at skulle der i besvarelserne findes grundlag for, at et barn/ung er udsat for overgreb eller andre ulovligheder, vil de rette myndigheder blive kontaktet. MIPI kan ikke være vidende om, at et barn lider overlast, uden at handle på det.

Analyseproces

Datamaterialet foreligger i MIPIs sekretariat i form af besvarede spørgeskemaer. I spørgeskemaerne er der først spurgt, hvorvidt deltageren synes, det er en god ide, at oprette en Børnetalsmand, og

dernæst til børn og unges mening om, hvad der bør være den kommende Børnerettighedsinstitutions væsentligste fokusområder. Der er spurgt ind til dette for at få et overblik over, hvilke områder børn og unge selv mener, har behov for opmærksomhed.

I indsamlingen af data er der lagt vægt på at opnå en så bred geografisk spredning som muligt af hensyn til bosætningsmønsteret i Grønland. Børn og unge kan have meget forskellige vilkår afhængig af hvor de bor, og vi har ønsket så vidt muligt at tage hensyn til de varierende vilkårs indflydelse på børn og unges behov til en børnerettighedsinstitution.

Alle indkomne svar er blevet gennemgået, sammenlignet og inddelt i kategorier eller emner, for at få overblik over hvilke områder, deltagerne fokuserer på.

Denne rapport bygger på et sammendrag af de besvarelser, MIPI har modtaget. Den primære årsag til dette valg er et ønske om at garantere deltagerne anonymitet. Det sikrer desuden en vis overskuelighed i selve rapporten, med henblik på omfang og hovedbudskaber fra deltagerne.

Der er i sammendraget kun udregnet gennemsnit eller procenttal, hvor det giver mening eller lader sig gøre. Besvarelserne er ikke ordrette, da vi har ønsket deltageres umiddelbare tanker om spørgsmålet. Således er der ikke lagt op til enslydende besvarelser. Ordlyden i spørgeskemaerne er som nævnt heller ikke ens, idet de skal imødekomme forskellige aldersgruppers varierende behov for kommunikation. Derudover er nogle besvarelser udført i gruppearbejde, andre er individuelle.

MIPI ligger vægt på, at deltagerne skal orienteres om resultatet af deres engagement. Derfor udarbejdes der en "pixi-rapport" med tilhørende plakat målrettet børn og unge, som vil blive sendt ud til samtlige skoler i Grønland. Samtidig med at deltagerne anerkendes for deres deltagelse, kan pixi-rapporten og plakaten forhåbentlig give anledning til refleksion i klasserne eller blandt børn og unge selv, både over hvorfor det er vigtigt at deltage i samfundsrelevante undersøgelser og over, hvad de ønsker af deres samfund for fremtiden. Det er MIPIs indtryk, at børn og unge sjældent får en tilbagemelding på de undersøgelser, de deltager i, og det kan virke demotiverende at blive bedt om at bidrage med noget, uden at få nogen form for respons tilbage.

Udfordringer

Da MIPI ikke modtog et eneste svar til den fastsatte frist i slutningen af januar 2011, gik MIPI i gang med at kontakte skolelederne igen og rykke for svar. Det gav resultat, om end besvarelserne fortsat ankom meget sporadisk. MIPI skulle nå at have den færdige rapport klar til Forårssamlingen 2011, hvilket blev mere og mere usandsynligt, på grund af de manglende indleveringer af besvarelser. Til alt held for projektet blev Lovforslaget om Børnetalsmand og Børneråd mv. udsat til Efterårssamlingen 2011, hvilket gav projektet ekstra tid til at sikre et repræsentativt antal besvarelser. MIPIs bestyrelse besluttede, at projektet skulle besøge udvalgte byer for at tale med børn og unge de aktuelle steder og indsamle deres meninger. Projektlederen og

projektmedarbejderen prioriterede de byer eller områder, der var dårligst repræsenteret i det tilsendte svarmateriale, for at sikre så geografisk brede besvarelser som muligt. Det har selvfølgelig også været nødvendigt at forholde sig til, hvad der var praktisk muligt, og økonomisk overkommeligt inden for projektets rammer.

Projektet har således besøgt skolerne i Narsarsuaq og Qaqortoq i Sydgrønland. Ligesom Aasiaat, Ilulissat og Upernavik har fået besøg på vestkysten. Der var desuden arrangeret en tur til Illoqqortoormiit i Østgrønland, som desværre ikke blev gennemført pga. dårligt vejr. Derved er Østgrønland hovedsageligt repræsenteret ved besvarelser fra Tasiilaq.

Det har desuden vist sig at være en udfordring, at finde brugbare og forståelige udtryk på grønlandsk for en institution, der endnu ikke findes. På trods af korrekturlæsning, har det efterfølgende vist sig, at oversættelsen kunne blive misforstået. Sekretariatet har modtaget to henvendelser fra forældre, der havde et par afklarende spørgsmål til informationsmaterialet.

Refleksioner

Det har vist sig at være problematisk for nogle børn og unge at tilkendegive deres mening om samfundsrelevante emner, da det kan forekomme dem noget uvant. Det bliver særligt vanskeligt, når de bliver bedt om at forholde sig til en institution der endnu ikke findes, og derfor kan være svært at beskrive eller forstå. Der eksisterer ikke i Grønland en for børn genkendelig institution at sammenligne med på nuværende tidspunkt. Børnerettighedsinstitutionen har derfor været et relativt abstrakt begreb for nogle af deltagerne at forholde sig til.

- Jeg synes, at Børnetalsmand skal lave utroligt mange undersøgelser blandt andet om børn og unge
- Jeg synes, at det er en god ide at sikre børn og unges rettigheder bliver overholdt
- At arbejde lige meget for børnene uanset deres lokalitet.
Fx at man ikke forskelsbehandler bybørn eller bygdebørn

Samtidig ønskede MIPI at få så et så umiddelbart svar som muligt fra deltagerne, således at de ikke blot besvarer spørgsmålene med de informationer, de har fået fra lærerne eller projektmateriale om institutionen. Hensigten har derfor været at forsøge at finde en passende mængde information, der gør, at deltagerne forstår, hvad de bliver spurgt om, uden at blive lagt svarerne i munden.

Det bør desuden bemærkes, at det har haft stor betydning for besvarelsernes udformning, hvorvidt vi har været fysisk til stede, eller om de blot har fået tilsendt et spørgeskema. Men dette i sig selv er ikke overraskende, da fysisk tilstedeværelse giver en helt anden dynamik og et helt andet engagement i forbindelse med besvarelserne.

Deltagelse

MIPI har i løbet af foråret modtaget i alt 414 besvarede spørgeskemaer fordelt på de 4 sværhedsgrader. Nogle af besvarelsene var udfærdiget som gruppearbejde. Grupperne bestod af tre-fire elever. I alt blev der indleveret 158 gruppebesvarelser, hvilket vil sige, at det drejer sig om omkring 550 børn eller unge. Herudover modtog MIPI 256 individuelle besvarelser. Dermed har omkring 800 børn og unge deltaget i undersøgelsen, i aldersgruppen 10-25 år. Den primære målgruppe for undersøgelsen har været børn og unge i alderen 12-18 år, og størstedelen af besvarelsene findes inden for denne aldersgruppe. Vi har dog valgt også at sende projekt materialet til ungdomsuddannelserne, for at inddrage denne gruppes perspektiv. Det betyder, at materialet er delt ud til elever over 18 år også, men vi ser ingen grund til at ekskludere disse besvarelser, da deres mening naturligvis også er væsentlig.

Besvarelsene repræsenterer en bred geografisk flade fra Upernavik i nord til Tasiilaq i øst. Desværre modtog vi ingen besvarelser fra Qaanaaq og omegn, lige som vores besøg i Illoqqortoormiit måtte aflyses pga. vejret. Derfor må vi konstatere, at børn og unge fra disse yderdistrikter beklageligvis ikke er repræsenteret i sig selv. Man kan formode, at de kan tilslutte sig nogle af de emner, der er blevet fremhævet af deltagerne fra de øvrige distrikter, men det havde været at foretrække at høre det fra dem selv.

Af følgende skema fremgår det hvilke byer og bygder der har deltaget i undersøgelsen.

By/bygd	Individuel besvarelse	Gruppebesvarelse
Kullorssuaq	X	
Aappilattoq	X	
Upernavik		X
Uummannaq	X	
Ikerasak	X	
Ilulissat		X
Ilimanaq	X	
Aasiaat		X
Sisimiut	X	
Nuuk	X	X
Narsarsuaq		X
Qaqortoq		X
Nanortalik	X	
Tasiilaq	X	

Analyse

Næsten alle deltagere har svaret bekræftende på de indledende spørgsmål i undersøgelsen om, hvorvidt det er en god ide at oprette en børnerettighedsinstitution.

Enkelte har dog svaret nej. Resten af deres besvarelse giver indtryk af, at dette svar mere kan skyldes, at de ikke har lyst til at besvare spørgeskemaet, end at de rent faktisk har reflekteret over den kommende institutions potentielle betydning for børn og unge i Grønland. Den resterende del af samme besvarelse er udfyldt med enstavelsesord hele spørgeskemaet igennem, hvis der er svaret. Det kan selvfølgelig også skyldes manglende forståelse for, hvad der spørges om, hvilket naturligvis falder tilbage på selve spørgeskemaets udformning eller oversættelse, og ikke deltagerens evner.

Derved kan man konstatere, at langt størstedelen af børn og unge i Grønland gerne ser en børnerettighedsinstitution oprettet. Det mest interessante er dog, hvad de unge så mener den kommende institution skal fokusere på at forbedre i relation til børn og unges vilkår. Ud af de 414 besvarede spørgeskemaer, er der i 352 blevet svaret på spørgsmålet om, hvad deltageren/deltagerne mener, at Børnerettighedsinstitutionen skal beskæftige sig med.

Seks overordnede temaer er gået igen gennem besvarelserne. Temaerne fordeles i følgende overskrifter: Børn og unge med sociale problemer, Fritidsaktiviteter, oplysning/rådgivning, forebyggelse, uddannelse og inddragelse af børn og unge. Nedenfor vil temaerne kort blive præsenteret hver for sig, i prioriteret rækkefølge baseret på besvarelserne.

Børn og unge med sociale problemer

- Der er alt for mange forældre, der ikke kan tage sig af deres børn fordi de drikker
- Man må ikke mishandle eller slå børn
- Børn skal spise sig mætte og have varmt tøj på
- Det er mest dem fra små byer der har det værst

Det er tankevækkende at selv de yngste deltagere kender og refererer til begrebet "sociale problemer", og ser ud til at vide, hvilken type udfordringer det dækker over. Dog har flertallet af de yngste deltagere fokus på fritidsaktiviteter. Mens der i besvarelsene af spørgeskemaerne B-D er fokus på sociale problemer særdeles dominerende.

Begrebet dækker i denne sammenhæng over et bredt spektrum af problemtyper, hvorfor det er nødvendigt at præcisere, hvad børn og unge har givet udtryk for under denne overskrift. De yngste deltagere mener, at det er vigtigt at den kommende børnerettighedsinstitution hjælper børn, der ikke får mad nok, blandt andet udtrykt som "sultne børn og unge". Både yngste- og mellemtrinnet er relativt specifikke omkring deres definition af de sociale udfordringer og mener, at der skal mere økonomisk støtte til for at afhjælpe de sociale problemer. De nævner desuden hjælp til forældre med misbrugsproblemer, hvilket kan tyde på, at de godt er klar over, hvor årsagen til visse typer af problemer skal findes.

Ældstetrinet har en mere generel tilgang til de sociale udfordringer og taler om børn og unges vilkår som helhed. Børnerettighedsinstitutionen bør altså arbejde for, at børn og unges generelle livsvilkår forbedres så børn og unge sikres en god og tryk opvækst, og derved et bedre liv. Denne gruppe lægger stor vægt på nøglebegreber som tryk, stabilitet, omsorg og ansvarlighed. De påpeger desuden, at det kræver gode opvækstmuligheder i form af et hjem med disciplin og respekt, mad nok og omsorg. Risikofaktorerne udpeges nærmest enstemmigt som alkohol- og andre misbrugsproblemer.

For at opsummere, mener størstedelen af de samlede deltagere altså, at det er vigtigt, at den kommende børnerettighedsinstitution beskæftiger sig med at afhjælpe de sociale problemer børn og unge udsættes for. De udpeger følgende problematikker:

- Følgerne af alkohol- og misbrugsproblemer
- Økonomiske vanskeligheder – børn og unge sulter
- Manglende tryk, omsorg, stabilitet og respekt gennem opvæksten

Fritidsaktiviteter

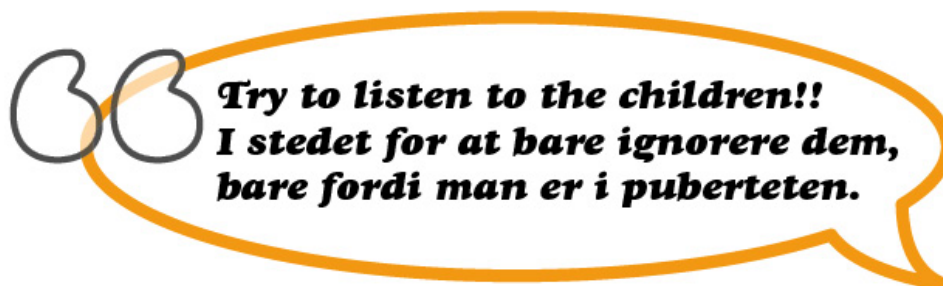
- Nogle børn har intet at lave efter skoletid, hvis der blev bygget en klub ville børnene have noget at lave. Gratis entre til klubben og hvor man kan købe sund mad
- Børn og unge laver hærværk fordi de ikke har nogen steder at være, de begynder og kede sig og har ikke nogen interesser. Sport er ikke den eneste løsning til at more sig
- Det kan ikke kun være Nuuk og Sisimiut der har en svømmehal
- Vi keder os efter skoletid og mangler et sted at være

Samtlige aldersgrupper giver udtryk for, at de mangler mulighed for fritidsaktiviteter. De påpeger, at de mangler et sted at være, og noget at lave efter skoletid. Enkelte kobler det sammen med dele af de sociale vanskeligheder, ved at foreslå, at hver by bør have en klub, hvor man kan være, og hvor det er muligt at købe sund mad.

Budskabet er meget klart og tydeligt: børn og unge savner sunde og sjove muligheder for at udfolde sig i deres fritid, og de har mange gode og konkrete forslag til, hvad de ønsker sig. Vedlagt som bilag er en ønskeliste udarbejdet ud fra besvarelserne, som evt. kan bidrage til inspiration til tiltag.

Der er ligeledes bred enighed gennem besvarelserne, at de savner både indendørs- og udendørs muligheder for fritidsaktiviteter, eksempelvis:

- Klub, biograf, svømmehal, foto/film/musikhus og sportsfaciliteter
- Legepladser, sportspladser, trampoliner, hestebane m.m.

Oplysning og rådgivning

- Der må laves oplysningskampagne om børns rettigheder
- Der skal være nogle rådgivere såsom psykologer, børn, lærere, forældre eller voksne med erfaring med børn og unge. Man skal kunne arbejde sammen, enes og snakke om mange forskellige måder man kan gøre et "projekt" bedre
- Mere oplysningskampagner. Hvis der ikke var regler ville alt fungere dårligt

En relativ stor andel af deltagerne mener desuden, at der er behov for mere og bedre rådgivning og oplysning til børn og unge omkring deres rettigheder og muligheder. Yngstetrinet påpeger, at børn har brug for at lære mere om regler, mens både besvarelsene fra spørgeskema B og C refererer til børns rettigheder, og enkelte præciserer, at børn skal vide, at de har ret til ikke at blive mishandlet og slået. Også her sættes behovet for oplysning i forbindelse med visse sociale problemer, idet nogle af deltagerne bemærker, at nogle forældre har svært ved at passe deres børn ordentligt, eksempelvis fordi de er i et misbrug. Derfor skal samfundet sikre, at børn og unges ret til en tryk barndom overholdes.

Det er positivt, at en del deltagere allerede er bekendt med, at der er noget, der hedder børns rettigheder, samt at de udtrykker behov for og lyst til mere viden omkring det. MIPI er i gang med et børnebogsprojekt i samarbejde med ICC Greenland, der har til formål at omformulere relevante paragraffer fra FNs Børnekonvention til børnevenligt sprog, således at børn og unge selv kan tilegne sig viden om deres rettigheder. Projektet forventes afsluttet i 2012, og den færdige børnebog med tilhørende lærervejledning vil blive distribueret til samtlige skoler i Grønland. MIPI mener, at det er vigtigt at børn og unge kender deres rettigheder, idet det kan medvirke til at styrke eller fremme en perspektivering blandt børn og unge omkring deres egne vilkår. Ved at kende sin ret, kan de måske lettere finde styrken til at prioritere anderledes end deres forældre.

Af besvarelsene fremgår det, at behovet for mere oplysning og rådgivning er mere udtalt hos de yngre deltagere. Man kan formode, at de ældre deltagere er bedre i stand til selv at søge information om emner, de har brug for at vide mere om. Derfor kommer behovet ikke til udtryk i samme grad hos de ældste deltagere.

Ifølge besvarelsene er behovet altså:

- Oplysning og rådgivning omkring børn og unges rettigheder
- Sikring af at børn og unges rettigheder bliver overholdt

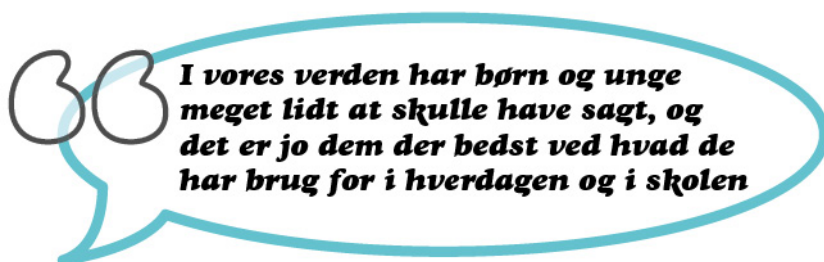
Forebyggelse

- Tale højt om problemerne
- Fordi uddannelse og sundhed spiller en stor rolle i Grønlands lyse fremtid
- Mindske alkohol og rusmiddelmisbrug
- Bedre skolemad

Deltagere i mellemste aldersgruppe prioriterer desuden forebyggelse som et af de fokusområder, den kommende børnerettighedsinstitution bør arbejde med. De yngste har ikke nævnt forebyggelse som et indsatsområde, da de formentlig har en mere behovsstyret tilgang i deres besvarelser eller refleksioner. De ældste har ligeledes prioriteret andet frem for forebyggelse, om end man må formode, at det er af helt andre årsager. De søger formentlig selv de oplysninger, de føler, de har brug for, og danner sig sit eget indtryk af givne emner.

Besvarelserne udpeger to overordnede temaer inden for forebyggelse, som ligger de unge på sinde:

- Forebyggelse af misbrugsproblemer – eksempelvis alkohol og andre rusmidler
- Sikring af børns sundhed – eksempelvis via bedre skolemad
- Bekæmpelse af mobning

Uddannelse

- Renovere skolen for skimmelsvamp og sådan nogle ting
- Bedre undervisning
- Opstart af skolemadordning eller bedre skolemad

Omvendt forholder det sig med kategorien uddannelse. Her er det de ældste deltagere, der udtrykker et behov for øget prioritering af et fokusområde. Det er der som sådan heller ikke noget overraskende i, da de befinder sig på tærsklen til en ny fase af deres liv. De yngste deltagere har stadig en årrække tilbage i folkeskolen, og er formentlig endnu ikke begyndt at bekymre sig så meget om fremtiden.

Heller ikke den lille gruppe ældste deltagere har prioriteret dette fokusområde. Det kan være et resultat af, at de allerede har valgt retning for deres videre uddannelse, og derfor ikke længere opfatter det som et presserende emne. I de sidste år i folkeskolen, lægges dog et stadig større pres på de unge for at definere deres ønsker og muligheder for fremtiden.

Man bør derfor være opmærksom på, at en del bygdebørn reelt ikke har samme muligheder for videregående uddannelser som børn fra de større byer, da deres grundskoleforløb ofte er mangelfuldt. Derved har de vanskeligt ved at gennemføre en videregående uddannelse og forbedre deres egne livsvilkår som voksne. Det er vigtigt at inkludere denne gruppe i samfundet også, og sikre dem de samme muligheder som andre børn og unge i Grønland.

De unge udtrykker i deres besvarelser et behov for følgende tiltag på uddannelsesområdet:

- Adgang til bedre undervisning
- Opmuntring og vejledning i forbindelse med de unges videre uddannelsesforløb
- Kvalificerede lærere på uddannelserne

Inddragelse i beslutningsprocesser

- I vores verden har børn og unge meget lidt at skulle have sagt, og det er jo dem der bedst ved, hvad de har brug for i hverdagen
- Det er tarveligt, hvis voksne skal stå for børns beslutninger, som om vi bare er guldfisk der skylles ud i et wc når den dør!
- Try to listen to the children!! I stedet for bare at ignorere dem, bare fordi man er i puberteten

Deltagerne efterlyser i et vist omfang større medindflydelse i forbindelse med beslutninger, der vedrører børn og unge. Det påpeges i besvarelserne, at børn og unge ikke bliver hørt, og at der ikke spørges ind til deres interesser og ønsker, når beslutningerne skal træffes.

Særligt de ældre deltagere understreger, at de unge bør inddrages i politiske beslutningsprocesser og derved have indflydelse på egne vilkår. De ældste deltagere ønsker desuden en bedre kontakt mellem de unge selv og politikere og øvrige myndigheder.

MIPI håber, at politikerne vil bemærke dette ønske om en mere systematisk forbindelse mellem de unge og myndighederne og handle på det. Det vil være yderst positivt både at inddrage de unge i beslutningsprocesser, og samtidig engagere de unge i det samfund, de med tiden skal overtage. Alle deltagere, der har svaret i denne kategori, er dog enige om, at der mangler et forum, hvor de kan give udtryk for deres interesser og ønsker, og hvor de føler, at de bliver hørt.

Overordnet set handler det om at inkludere børn og unge i samfundet og styrke deres motivation for at deltage i fællesskabet. Det kan være svært at føle sig inddraget, når ingen lytter til én eller tilsyneladende ikke interesserer sig for éns mening.

En kort opsummering viser altså, at deltagerne gerne vil:

- Lyttes til – de voksne bør engagere sig mere i børns og unges behov og interesser
- Inddrages i beslutningsprocesser
- Have bedre og mere systematisk kontakt mellem politikere/myndighederne og de unge selv.

Nedenstående skema har til formål at skabe overblik over de unges prioriteringer, baseret på det indkomne svaremateriale.

Kategori	niveau	antal	%	Samlet % for alle
Sociale problemer	A	6	11,4 %	
Sociale problemer	B	53	36,8 %	
Sociale problemer	C	31	21,4 %	
Sociale problemer	D	4	36,4 %	
I alt		94		26,4 %
Fritidsaktiviteter	A	32	61,5 %	
Fritidsaktiviteter	B	22	15,3 %	
Fritidsaktiviteter	C	10	6,9 %	
Fritidsaktiviteter	D	3	27,3 %	
I alt		67		19,0 %
Oplysning og rådgivning	A	8	15,4 %	
Oplysning og rådgivning	B	18	9,7 %	
Oplysning og rådgivning	C	6	4,1 %	
Oplysning og rådgivning	D	0	0 %	
I alt		32		9,1 %
Forebyggelse	A	0	0 %	
Forebyggelse	B	18	12,5 %	
Forebyggelse	C	9	6,2 %	
Forebyggelse	D	0	0 %	
I alt		27		7,7 %
Uddannelse	A	0	0 %	
Uddannelse	B	8	5,5 %	
Uddannelse	C	16	11 %	
Uddannelse	D	0	0 %	
I alt		24		6,8 %
Inddragelse i beslutningsprocesser	A	1	1,9 %	
Inddragelse i beslutningsprocesser	B	11	7,6 %	
Inddragelse i beslutningsprocesser	C	6	4,1 %	
Inddragelse i beslutningsprocesser	D	3	27,3 %	
I alt		21		6,0 %

Disse temaer er valgt fordi de er trådt ud i forhold til andre og enkeltstående besvarelser. Som eksempel på enkeltstående besvarelser kan nævnes en besvarelse, der påpeger, at der ikke bør være forskel på by- og bygdebørn. De har realistisk set ikke samme vilkår og muligheder for at udfolde deres potentialer eller drømme, og det er naturligvis et problem, da det er deres ret. Så selv om det er en enkeltstående besvarelse er den særdeles relevant, og bør derfor nævnes.

Andre bemærker, at deres skoler er nedslidte, og har brug for renovering. Skolerne må betragtes som børn og unges arbejdsplads, og bør derfor leve op til samme krav som voksnes arbejdsmiljø.

Mange skoler i Grønland har desværre brug for relativt omfattende reparationer eller moderniseringer, og kan derfor ikke tilbyde eleverne et godt og konstruktivt læringsmiljø.

Desuden påpeger de unge selv, at der er behov for, at personale, der beskæftiger sig med børn og unge, bør være kvalificeret hertil. Det bør ikke gå ubemærket hen, at børn og unge selv fornemmer, at det personale, der har ansvaret for deres ve og vel, uddannelsesforløb eller på anden vis børn og unges tarv, ikke altid er kompetente til at udfylde den rolle. Det er ikke en ukendt problematik, og MIPI håber, at der i nærmeste fremtid skrives til handling for at udbedre personalets kompetencer til gavn for børn og unge.

Afsluttende bemærkninger

Denne undersøgelse viser, hvor gode børn og unge er til at udtrykke deres behov og udpege problemstillingerne, når bare de bliver spurgt. MIPI mener, at det vil være særdeles konstruktivt at inddrage børn og unge langt mere i beslutningsprocesserne. Deltagerne i denne undersøgelse giver også i høj grad eksplicit udtryk for, at de gerne vil høres i sager, der vedrører dem selv. Det bør inkorporeres som en integreret del i beslutningsprocesserne omkring børn og unge. Dette opnås eksempelvis ved at opstarte et fast børneråd, der kan repræsentere børn og unge i Grønland. Børn og unges holdninger bliver derved tilgængelige på en systematisk måde.

At hele syv temaer skiller sig ud i besvarelserne kan opfattes som et udtryk for den relativt massive indsats, der er behov for på børne- og ungeområdet. Det skal derfor understreges, at der nødvendigvis må investeres en betragtelig mængde ressourcer på dette område. Denne undersøgelse kan bruges som en slags prioriteringsliste fra børn og unge selv.

Det er MIPIs håb, at denne forespørgsel blandt børn og unge i Grønland tages til efterretning, og at der derved tages hensyn til børn og unges udtrykte behov og ønsker i det kommende forløb med opbygningen af den nye børnerettighedsinstitution. Det vil være særdeles positivt, hvis børn og unge rent faktisk vil føle, at de har haft indflydelse på den institution, der skal varetage deres rettigheder og interesser. Ellers kan institutionen for børn og unge let blive blot endnu et påfund fra de voksne, som børn og unge ikke føler nogen form for relation til.

Afslutningsvis skal lyde en stor tak til de mange børn og unge, som har deltaget i dette projekt.

Bilag 1

Ønskeliste fra børn og unge i Grønland i vilkårlig rækkefølge:

- Klub
- Skilift
- Svømmehal
- Biograf
- Sportsfaciliteter
- Legeplads
- Værested
- Kunstgræsbane
- Tivoli
- Musikhus
- Trampolin
- Hestebane
- Danselokale
- Teater
- Filmskole